

[Стаття](#) Ярослави Дем'ян охоплює широкий спектр питань, пов'язаних із розвитком і дослідженням української наукової мови як окремого явища, що має свою історію, виклики та перспективи.

Основне, розглянуте в статті:

1. Генеза наукового стилю української мови:

Авторка аналізує історію формування наукового стилю української мови, який зародився в 1960-х роках. Перші дослідження були зосереджені на культурі мови, а ключову роль відігравали мовознавці, такі як М. Жовтобрюх, С. Єрмоленко, А. Коваль та інші. Ці вчені заклали основи наукового стилю та мовної культури в українській науці.

2. Етапи розвитку наукової мови:

Період 1960–1980-х років: цей етап характеризується початковим становленням науки про культуру мови. Важливу роль відіграли дослідження вчених Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні.

1990-ті – початок ХХІ століття: період активного розвитку української наукової мови. Було створено численні дослідження в області стилістики та нормативності, а також розроблено нові підходи до вивчення наукового стилю.

Сучасний період: цей період відзначається розвитком еколінгвістичних студій, де акцент робиться на екології мови та дотриманні норм мовної чистоти, зокрема наукової.

3. Культура наукової мови як наукова проблема:

Стаття висвітлює, що культура наукової мови є багатовимірним поняттям, яке включає три ключові аспекти:

Нормативний: знання та дотримання правил літературної мови є фундаментальним для наукового спілкування.

Комунікативний: добір мовних засобів для ефективного спілкування в науковій сфері.

Етичний: повага до норм академічної етики, що включає академічну доброчесність і взаємну повагу між учасниками наукового діалогу.

4. Досягнення українських мовознавців:

Авторка відзначає внесок видатних українських мовознавців у розвиток культури наукової мови. А. Коваль, О. Пономарів та інші науковці глибоко досліджували питання нормативності, стилістики та етики в науковій мові. Особливий акцент робиться на важливості екології мови, що означає очищення української наукової мови від впливів русизмів та інших зайвих елементів.

5. Проблеми якості наукових текстів:

У статті підкреслюється, що в сучасній українській науці, попри кількісне збільшення наукових робіт (дисертацій, статей, монографій), часто виникають проблеми з їхньою якістю. Часто спостерігаються такі мовні недоліки, як граматичні та стилістичні помилки, методологічна невизначеність, а також низький рівень стилістичної виразності.

6. Екологія української наукової мови:

Окремий акцент робиться на екології мови – новітньому напрямі досліджень, що розвивається з кінця XX століття. Вивчаються чинники впливу на мову, які можуть спричиняти мовні помилки, зокрема через перенасичення англіцизмами, науковим жаргоном, або залишковим впливом русизмів. Це призводить до формування таких напрямів, як "лінгвістика помилок" та "еколінгвістика".

7. Фахова та наукова мова:

Важливою є різниця між поняттями "фахова мова" та "наукова мова". Фахова мова охоплює мовні засоби, що використовуються у вузьких професійних сферах для досягнення порозуміння між фахівцями, тоді як наукова мова виконує ширші функції й охоплює абстрактні поняття та термінологію.

8. Національна наукова мовна ідентичність:

Авторка звертає увагу на важливість національної наукової ідентичності. Англійська мова не може замінити національну академічну мову, адже науковий жаргон, зайві запозичення та довгі речення можуть ускладнювати розуміння і суперечити принципам комунікативності.

9. Перспективи розвитку:

Стаття завершується аналізом перспектив розвитку української наукової мови. Основні виклики полягають у формуванні теоретичних засад еколінгвістики, а також у подальшому вдосконаленні культури наукового спілкування та розвитку нормативних стандартів.

Висновок: Стаття Ярослави Дем'ян підкреслює, що культура української наукової мови є важливою складовою академічної діяльності, яка потребує подальшого дослідження та вдосконалення. Звертається увага на необхідність підвищення рівня підготовки фахівців у сфері наукового мовлення, а також на виклики, пов'язані з якістю наукових текстів і впливом на них інших мовних культур.